

MINISTERSTWO RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
DEPARTAMENT UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 661 17 38, fax +48 22 661 17 36
<https://www.gov.pl/web/rodzina>

Warszawa, 2 lutego 2022 r.

DUS-II.055.11.2021.MBu

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870, z późn. zm.), w związku z Pani petycją w sprawie wprowadzenia zmian przepisów prawa w zakresie zasad obliczania wysokości świadczeń emerytalnych, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Osoby ubezpieczone, nabywają prawo do świadczeń emerytalnych i rentowych z powszechnego systemu emerytalnego na warunkach określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291, z późn. zm., dalej „ustawa emerytalna”). Obowiązujące przepisy ustawy emerytalnej ściśle określają warunki, jakie musi spełnić osoba zainteresowana uzyskaniem prawa do emerytury.

Ustawa emerytalna wyodrębnia trzy grupy ubezpieczonych:

- osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r.,
- osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r.,
- osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r.

Przynależność do określonej grupy wiekowej powoduje, że różne są warunki uzasadniające przyznanie emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i zasady ustalania wysokości tego świadczenia.

Osobom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. oraz osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., które spełniły warunki wymagane do uzyskania tzw. wcześniejszej emerytury, na podstawie art. 46 w zw. z art. 29, art. 32, art. 33 i art. 39 ustawy emerytalnej, emeryturę ustala się według dotychczasowych zasad zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej. Wysokość tej emerytury jest uzależniona od:

- wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych,
- wysokości wynagrodzenia przyjętego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury,
- kwoty bazowej obowiązującej w dacie powstania prawa do świadczenia.

Podstawę wymiaru emerytury obliczanej według dotychczasowych zasad, stanowi - ustalona w sposób wskazany w art. 15 ust. 4 ustawy emerytalnej - przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne:

- z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych przed złożeniem wniosku o emeryturę lub
- z 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. emeryturę oblicza się według nowych zasad, zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej. Emerytura ustalona według nowych zasad stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy jej obliczenia przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę.

Podstawę obliczenia nowej emerytury, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, stanowi:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz
- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS (opłaconych po 31 grudnia 1998 r.) do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury,

– kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie.

Zgodnie z art. 173 ustawy emerytalnej dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. przed 1 stycznia 1999 r. opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Do ustalenia kapitału początkowego uwzględnia się okresy składkowe i nieskładkowe przebyte przed tym dniem. Podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi wynagrodzenie przyjęte za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne przed 1999 r. Co do zasady ustalana jest ona z 10 kolejnych lat kalendarzowych lub z 20 lat kalendarzowych z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

Wysokość emerytury obliczonej według nowych zasad podlega ponownemu ustaleniu poprzez doliczenie kwoty wynikającej z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego, w dniu zgłoszenia wniosku o przeliczenie (art. 108 ustawy emerytalnej).

Wprowadzone ustawą emerytalną zróżnicowanie warunków przyznawania i zasad obliczania emerytury ze względu na datę urodzenia ubezpieczonego jest konsekwencją reformy systemu emerytalnego, która weszła w życie 1 stycznia 1999 r.

Podstawową zmianą w funkcjonowaniu nowego i starego systemu emerytalnego było zastąpienie systemu o zdefiniowanym świadczeniu systemem o zdefiniowanej składce. Repartycyjny system emerytalny o zdefiniowanym świadczeniu, który funkcjonował do 1998 r. charakteryzował się brakiem powiązania między wysokością płaconej składki na ubezpieczenie społeczne, a wysokością przyszłej emerytury. W tym systemie wysokość emerytury zależy od wysokości wynagrodzenia osiąganego w wybranych latach kariery zawodowej oraz okresu podlegania ubezpieczeniom. Istotną część świadczenia stanowią parametry niezwiązane z odprowadzonymi przez ubezpieczonego składkami (część socjalna emerytury oraz okresy nieskładkowe).

W systemie emerytalnym wprowadzonym 1 stycznia 1999 r. obowiązuje zasada zdefiniowanej składki, będąca podstawą ustalania wysokości emerytur dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Nowy sposób obliczania wysokości emerytury oparty na tej zasadzie oznacza ściśle i bezpośrednie powiązanie wysokości emerytury ze składkami emerytalnymi opłaconymi w całym okresie aktywności zawodowej. Przyjęta formuła zdefiniowanej składki zachęca również do dłuższego pozostawania na rynku pracy, ponieważ odłożenie decyzji o przejściu na emeryturę pozwala na znaczące podniesienie wysokości otrzymywanego świadczenia.

W związku z powyższymi wyjaśnieniami, biorąc pod uwagę założenia reformy systemu emerytalnego, należy uznać, że brak jest podstaw do odstąpienia od zasady zdefiniowanej składki, a w związku z tym zmiany przepisów ustawy emerytalnej w zakresie zasad ustalania wysokości emerytur dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Z powyższych względów nie są w Ministerstwie prowadzone prace dotyczące zmiany przepisów w postulowanym w petycji zakresie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Konrad Miłoszewski

Dyrektor

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

- 1) Biuro Poselskie Teresy Wargockiej, ul. Warszawska 162, 05-300 Mińsk Mazowiecki, dot. L.dz. BP/TW/598/2021;
- 2) Biuro Ministra, dot. sprawy: BM.II.055.54.2021.CN